

Çāk. 84, v. 1. — 2) *aufzählen*: गदित् MBh. 3, 13425. Suçr. 2, 321, 6. — 3) *benennen*: कालस्य मूर्धा गदितः पुराणैः Homāç. 1, † in Z. f. d. K. d. M. IV, 343. — desid. *herzusagen* —, *zu sprechen beabsichtigen*: वाचं निगदिषामि याम् MBh. 12, 1604.

— प्रण्या, प्रण्यागदत् P. 8, 4, 17, Vārti. 2, Sch.

— नि 1) *hersagen, verkünden, mittheilen, sprechen, sagen*: सूक्तम् Âçv. Çā. 10, 7. सार्याज्ञीर्हता निगदित् Çāk. Çā. 13, 11, 7. 16, 2, 7, 10. fgg. 11, 3. इमं वंशमहं पूर्वं भार्गवं ते — निगदामि MBh. 1, 869. तन्मे निगदतः ऋणु 4223. R. 4, 51, 16. शास्त्रार्थं निगदता Suçr. 1, 30, 1. निगदिष्ये — स्त्वानामुत्तमं स्तवम् MBh. 13, 1138. (शासनम् मया निगदितम् 2, 2435. तथा निगदितं मात्रा तद्वाक्यम् R. 2, 24, 10. तत्प्रातर्गुरुसंनिधौ निगदतस्तस्य Amar. 13. Gtr. 4, 7. इति निगदति नाथे Amar. 35. न्यगादीत् BHāṭṭ. 3, 15. निगदितवत् 56. zu Jmd (acc.) *sagen*, Etwas (acc.) *zu Jmd (acc.) sagen*: भूपालसिंहे निगगाद् सिंहे: Ragh. 2, 33. Gtr. 11, 13. निगगद् युपुत्सुना Ragh. 11, 70. Gtr. 12, 26. ताश्चापि स — धर्मयुक्तमिदं वाक्यं निगगाद् R. 2, 39, 37. Çiç. 9, 76. निगदित n. Rede: पत्युर्निगदितं श्रुत्वा Bhāg. P. 8, 21, 25. — 2) *aufführen, aufzählen*: (गदाः) अस्मिन् शास्त्रे निगदिताः Suçr. 2, 381, 21. नजभावे निगद्यते die Partikel न (नज्) wird in der Bed. von Nichtsein aufgeführt Trik. 3, 3, 463. — 3) *benennen; pass. genannt werden, heissen, gelten für*: मखंशभाज्ञा प्रथमो मनीषिभिस्त्वमेव देवेन्द्र सदा निगद्यसे Ragh. 3, 44. Jāñ. 3, 178. असामान्यमिदं तात लोकेष्वस्त्रं निगद्यते MBh. 1, 5308. संतत्या यो ऽविसर्गी स्यात्संततः स निगद्यते Suçr. 2, 403, 11. Pāñāt. I, 283. Cit. beim Sch. zu Çāk. 31, 7. Çaut. 44. H. 13. — caus. निगादयति *herausagen lassen*: तृचान् Çāk. Çā. 47, 14, 1. — Vgl. निगद्, निगदितन्, निगाद्.

— अभिनि *zu Jmd sprechen*: तिष्ठंस्तिष्ठतीं मकाशास्तिमुच्चैरभिनिगदति Kauç. 39, 44. सूक्तेनाभिमत्याभिनिगद्य 63, 66.

— परिणि P. 8, 4, 17.

— प्रणि P. 8, 4, 17. Vop. 8, 22, 31. *anzureden anheben*: प्रण्यागदीत् (Sch.: वक्तुं प्रवृत्तः) रातसेन्द्रम् BHāṭṭ. 9, 99.

— प्रतिनि *unreden*: प्रतिनिगद्य कामः (Sch.: देवतापदं चतुर्थ्यस्तमुच्चार्य) Kātj. Çā. 6, 10, 26.

— परि s. परिगदितन्.

— प्रति *beantworten*: अभिर्गद्याभिः — प्रश्नं प्रतिगगाद् क् MBh. 13, 5387.

— वि *weit verbreiten* (eine Rede): न हि निम्वात्स्ववेत्तौ द्वौ लोके विगदितं वचः R. 2, 35, 15.

2. गद्, गर्दयति *donnern* Dhātup. 35, 8.

1. गद् (von 1. गद्) m. Rede, Spruch: मन्त्रिर्गर्दयिष्यती रक्ष्यमाणं समस्ततः MBh. 1, 1787. — Vgl. अविज्ञातगद्.

2. गद् 1) m. Krankheit AK. 2, 6, 2. Trik. 3, 3, 206. H. 463. an. 2, 225. Med. d. 4. Suçr. 1, 11, 3. fg. 42, 21. 93, 7. 131, 3. 161, 3. येषां गदानां येषो गाः प्रवक्ष्यन्ते ऽगर्दकराः 373, 17. 2, 309, 17. Ragh. 9, 4. 17, 81. सर्वं गदं कृत्ति या Çāṅgārāt. 14. मूढचतुर्गदच्छेत्तु Sch. in der Einl. zu Çāim. — 2) n. Gift Rāgan. im ÇKDr. — Vgl. अगद्.

3. गद् m. N. pr. eines Sohnes von Vasudeva, eines jüngern Bruders von Kṛṣṇa Trik. 3, 3, 206. H. an. 2, 225. Med. d. 4. MBh. 1, 7992. 2, 1275. 3, 736. 8444. Hariv. 1956. 5091. 6626. 8011. 8057. 8095. 8664. 8692. 8779. 9192. VP. 439. Bhāg. P. 1, 14, 28. 9, 24, 45. 51 (zwei Söhne von verschiedenen Müttern). — Vgl. गदापञ्च und गादि.

II. Theil.

गद्गद् Suçr. 1, 260, 17 wohl nur fehlerhaft für गद्गद्.

गदपितुं (von 1. गद्) Vop. 26, 166. 1) adj. a) *geschwätzig* Uṇ. 3, 29. H. an. 4, 170. Med. n. 179. — b) *lüstern* Med. — 2) m. a) *Bojen* H. an. — b) *der Liebesgott* H. an. Med.

गदा f. 1) *Keule* Trik. 3, 3, 206. H. 222. an. 2, 225. Med. d. 4. MBh. 1, 8200. 2, 762. 3, 14249. Draup. 3, 20. Sund. 2, 3. 4, 17. R. 5, 80, 4. Varāh. Brh. 58, 33. 69, 17. गदापुद्गपर्वन् oder गदापर्वन् MBh. 9, A dhj. 33. fgg. Verz. d. B. H. No. 389. 397. 419. Ind. St. 2, 137. fg. — 2) *Bignonia suaveolens* Çabdar. im ÇKDr. — 3) *eine best. Constellation*: द्विनत्तरकेन्द्र-स्थेर्गदा (Sch.: अनत्तरयोः केन्द्रयोर्यदा सर्वे ग्रहा भवन्ति । तदा गदा नाम योगो भवति) Laghu-Ġ. 10, 3. Brh. Ġ. 12, 4, 13.

गदाव्य (2. गद् + आख्या) n. N. einer Pflanze (s. कुष्ठ) Ratnam. im ÇKDr. — Vgl. गदाव्य.

गदागद् (गद् + अगद्) m. du. *die beiden* Açvin Trik. 1, 1, 65. गदात्त-को H. ç. 33.

गदापञ्च (3. गद् + अग्रज) m. Gada's älterer Bruder, ein Bein. Kṛṣṇa's Trik. 1, 1, 30. H. 216. Hār. 9. MBh. 3, 733. Bhāg. P. 4, 23, 12.

गदाग्रणी (2. गद् + अग्रणी) m. *die allen vorangehende Krankheit, Auszehrung* Rāgan. im ÇKDr.

गदाधर (गद् + धर) 1) adj. *eine Keule haltend*: कृस्त Varāh. Brh. 58, 33. — 2) m. ein Bein. Kṛṣṇa's (vgl. कामोदकी) H. 219. Sch. Halā. im ÇKDr. Bhāg. P. 1, 8, 39. — 3) N. pr. verschiedener Männer Verz. d. B. H. No. 489 u. s. w. Ind. St. 1, 469.

गदात्तक s. u. गदागद्.

गदाभृत् (गद् + भृत्) adj. *eine Keule tragend*, ein Bein. Kṛṣṇa's H. 219. Bhāg. P. 1, 13, 9. 2, 2, 13.

गदाम्बर m. Wolke Trik. 1, 1, 81. — Zerlegt sich in गद् oder गदा + अम्बर, aber die Begriffsverbindung bleibt dunkel.

गदाय, गदायते *lässig* —, *müde werden*: अश्वः Çāt. Br. 12, 4, 4, 10. — Vgl. गडि.

गदाराति (2. गद् + अराति) m. Arznei (Feind der Krankheit) Rāgan. im ÇKDr.

गदावसान (गद् + अव) n. N. pr. eines Ortes in der Nähe von Mathurā (wo die von Garāsaṁdha geschleuderte Keule ihren Ruheort fand) MBh. 2, 764.

गदाव्य (2. गद् + आख्या) n. Name einer Pflanze (s. कुष्ठ) Çabdar. im ÇKDr. Auch गदाव्य (गद् + आख्या) n. Trik. 2, 4, 28. — Vgl. गदाव्य.

गदिन् (von गद्) adj. *mit einer Keule versehen*, von Kṛṣṇa Bhāg. 11, 17. MBh. 7, 9453. m. ein Bein. Kṛṣṇa's Hār. 9.

गदिसिंह (गदिन् + सिंह) m. N. pr. eines Grammatikers Colebr. Misc. Ess. II, 49.

गद्गद् (von 1. गद् mit Redupl.) adj. f. *stammelnd; unter Stammeln ausgesprochen*; subst. n. *Gestammel*: आवृत्त्य वायुः सकपो धमनीः शब्द-वाहिनीः । नरकरोत्पक्रियकान्मूकमिन्मिषागद्गद्गद् (ÇKDr.: मिन्मिष) ॥ Suçr. 1, 257, 8. वाष्पगद्गद्: (उक्ता) Mār. P. 8, 194. (अनमूषा) कर्षगद्गद् R. 3, 3, 13. तत्किं रोदिषि गद्गदेन वचसा Amar. 33. गद्गदशब्दस्तु विलपन् R. 2, 42, 26. गद्गदघनि Trik. 1, 1, 118. गद्गदवाच् adj. Suçr. 2, 254, 10. गद्गदवाक्यता (sic) 260, 17. सानन्दगद्गदपदं हरिरित्युवाच Gtr. 10, 1. वचनं